

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ruКЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТЮБЕШИУ

Сёз кырал политиканы жашауда бардырыну, республикада право системаны амалларын игилендириуню юсюнден баргъанды

Россей Федерацияны юстиция министри оюнбасары **Али Алханов** бу кюнде Къабарты-Малкъарда болгъанды. Аны ишчи жолучулугу КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** бла тубешиуден башланганды. Анга РФ-ни Юстиция министрствосуну Ишлери управлениясы жаны бла департаментини директору **Александр Строганов**, РФ-ни Юстиция министрствосуну Ставрополь крайда Баш управлениясыны таматасы **Сергей Гульгаев**, РФ-ни Юстиция министрствосуну Къабарты-Малкъар Республикада управлениясыны таматасы **Кужонланы Жантемир** къатышхандыла.

Ушакъны кезиунде сёз кырал политиканы жашауда бардырыну, республикада право системаны амалларын игилендириуню, Къабарты-Малкъарны жамауатына хакъсыз юридический болушлукъ толуракъ берилерча этиуню юсюнден баргъанды. Федерал къуллукъчу регион эмда жер-жерли власть органла къабыл кёрген норматив правуло акла федерал законодательствогъа келишгенлерин энчи белгилегенди.

Казбек Коков Али Алхановха респу-

бликагъа эс бургъаны ююн жюрек ыразылыгъын билдиргенди эмда бирге ишлерге хазыр болгъанына ышандыргъанды.

Федерал къуллукъчу РФ-ни Юстиция

министрствосуну Къабарты-Малкъарда Управлениясыны жангы алтыкътлы мекьямын да кёре баргъанды, ведомствода къуллукъ этгенле бла да тубешип, ушакъ этгенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

ПАРЛАМЕНТ

Татьяна Егорова Россейни законла чыгарыучуларыны советини президиумуну жыйылыуна къатышханды

Тюнене Федерация Советни Председателини биринчи орунбасары **Николай Фёдоров** бла Къырал Думаны Председателини орунбасары **Ирина Яровая** Россей Федерацияны законла чыгарыучуларыны советини президиумуну жыйылыуун бардыргъандыла. Аны ишине КъМР-ни Парламентини Председатели, РФ-ни законла чыгарыучуларыны советини социал политиканы ишлери жаны бла комиссиясына кирген **Татьяна Егорова** да къатышханды.

Видеоконференция халда баргъан кенгешде гитче эмда орта предпринимательствогъа себеплик этиуню кыйыматлы амаллары, Россейни ич туризм айнаытууну онгары да сюзюлгенди. Бу белюмлеге пандемияны кезиунде артыкъда уллу заран тюшгени энчи белгиленгенди.

Николай Фёдоров федерал властаны бююнлюкте баш къайгырыулары халкъны иш бла жалчытыуа эмда фйддаларын ёсдюрюуге, экономиканы айнаытыуа

себеплик этерик мадарланы битеумиллет планыны проектин жарашдырыуну ахырына жетдириу болгъанын чертип айтханды. Федерация Совет предпринимательлеге тутучулукъ этиу жаны бла регионла бла уллу иш бардыргъанды, дегенди.

– Субъектлени асламысында налог салыуну тынч амалына кёре тохтадырылгъан налог ставкала азайтылгъандыла, займаны ну-

левой процент ставкаларын тохташдырыуа къолдан келгенди, организациаланы ырысхыларындан алынган налогну ставкалары тышюрюлгенди. Федерал налог службагъа эмда башха контроль-надзор органлагъа предпринимательлени тинтиуге, жууапха тартыу мадарла этиуге чек салыннганы – себеплик этиуню кыйыматлы амалларыдыла, – деп чертгенди Николай Фёдоров.

Ирина Яровая пандемия келтирген хаталаны кетериуню жангы амалларын излерге кереклисин айтханды. Гитче эм орта бизнесе себеплик этиуню регионлада хайырланган бек кыйыматлы амалларын жааргъа кереклисин чертгенди.

Жыйылыуда россейлиени кыралны кесинде туризм амалла бла жалчытыуну игилендириуню юсюнден да баргъанды. Санатор-курорт комплексни аягы юсюне салыргъа кереклиси, кыралны кынындан анга болушлукъ изленнгени да чертилгенди.

Магъаналы жумушланы сюзюуге РФ-ни экономиканы айнаытуу министрини орунбасары **Татьяна Илюшников**, РФ-ни финансла министрини орунбасары **Тимур Максимов**, Туризм жаны бла федерал агентствону таматасы **Зарина Догузова**, кырал властаны федерал эмда регион органларыны башчылары бла келечилери къатышхандыла.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Ёсюу

Журтланы санына кьошулады

Къабарты-Малкъарда быйлыны башындан бери жашау журтладан 146 минг квадрат метрден артыкъ ишленгенди. Ол а14 процентге асламды.

Республиканы Къурулуш эмда жашау журт-коммунал мюлк министрствосундан билдиргенлерича, 2020 жылны 1 июлуна ишленген жашау юйле 146324 квадрат метрни тутхандыла, ол а, бытырны бу кезиуну бла тенгешдиргенде, 114,5 процентди. Бу шартла къурулуш жаны бла белгиленген битеу ишле болжаларындан алгъа толтурулукъдула эмда программада кёрюмдюлени да озарыкъдыла деп, таукел айттыргъа боллукъду.

Ёсгертиу: республикада къурулуш ишле миллет проектеге кёре барадыла. Ала-ны мындан ары да селейтмезге мурад этиледди.

Терек бахчачылыкъ

«Женева» – терк бишеди, битимлиди

Баксанёнок элде жашагъан Хасанби Хатажуков къурагъан бахчада алманы «женева» сорту бишип, шёндю аны жыйыу тири барады, деп билдиргенди районну администрациясыны пресс-службасындан.

Бу адамны бахчасы 50 гектары алады. Андан эки гектарында терк айныгъан технология хайырланылады. Аны себепли ол тийреде алмала терк бишедиле. Хатажуков айтханыча, терекчики орнатхан жыл окъуна ол чагып, бир-эки алма берирге боллукъду. Эки-юч жылдан сора уа бек бай тирлик бла къууандырлыкъды.

«Женева» сорту бир игилиги – ол терк бишеди. Белгили «акъ налив» алмадан бир ыйык алгъа окъуна. Июльны ахырында – августу ал кюнлеринде башха терекледе алмала энди-энди кызырып башлауучу эселе, муну уа саулай жыйып бошаргъа керекди.

«Женеваны» тирликлигини да хатасы жокъду: бир гектардан 6,5 тонна алма жыйргъа болады. Хасанби аны барын да жеринде сатып бошайды.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

БЕЛГИЛЕУ

Къыйыналарына – бийик багъа

Монополиялагъа къажа федерал службаны Къабарты-Малкъарда Управлениясында, ведомствону отуз жыллыгына атап, аны специалистлери къауумун эмда служба бла байламлыкда ишлеген журналистлери саугъалагъандыла. Къууанчы жыйылыгъа ФАС-ны Жамауат байламлыкла управлениясыны таматасы Ирина Кашунина, УФАС-ны башчысы Казбек Пшиншев эм башхала къатышхандыла, деп билдиргендиле ведомстводан.

Ирина Кашунина бѐлюмню ишчилерин ФАС-ны башчысы Игорь Артемьевич атындан алгъышлагъанды, къуулукъ этиуде бийик жетишимлеге жетерге тежегенди. Казбек Пшиншев эм аны орунбасары Анна Кумахова да ол сѐзлеге къошулгъандыла.

Бизни республикада монополиялагъа къажа орган биринчи кере 1992 жылда къуралгъан эди. Бу иш бла РФ-ни монополиялагъа къажа политика эмда жангы экономика структуралагъа тутхулукъ этиу жаны бла Къырал комитетини жержерли бѐлюмю къореше эди. Андан сора ведомствону талай кере тюрленгенди, 2004 жылда уа аны борчлары жангъдан къуралгъан ФАС-ха берилгендиле.

Бюгюнлюкде Управленида эки бѐлюм барды: конкуренцияны къоруулау эмда реклама закондарствотыгъа контроль этиу, сатыу-алыуа контроль этиу. УФАС-ны специалистлери асламлы информация средствола бла байламлыкда ишлейдиле, тийишли законлары магъана-

сын ангълатадыла, службаны ишини, борчларыны юсюнден хапарлайдыла. КъМКЪУ-да 2016 жылдан бери «Конкурентное право и антимонопольное регулирование» деген кафедра ишлейди. Ведомствода жыл сайын ачыкъ эшиклени кюнлери болуучуду, аны специалистлери уа шоклада конкуренцияны дерслерин бардырадыла.

2015 жылда Улуу Ата журт урушда хорламын 70-жыллыгына атап, ФАС-ны Къабарты-Малкъарда келечилери, ведомствону Къарачай-Черкес республикада, Дагъыстанда, Татарстанда, Къалмукстанда, Кърымда, Кемерово, Челябинск, Саратов эм Свердлов областлада бѐлюмлеринден эмда аны Ара аппаратындан коллегаларыны къаууму бла бирге Минги тауну башына чыгып, эки юбилей байракъ орнатхандыла.

Алай бла шѐндюгю байрам жыйылыуда Управленины къауум ишчиси, ол санда Казбек Пшиншев, Анна Кумахова, Гасыланы Тамара, Гайылыны Рамазан, Рустам Макаев, Залим Балкаров,

Елена Пирогова, Лалина Дзахишчева, Инна Тлупова эм башхала КъМР-ни Правительствоосуны ырызлык къагъыты, Парламентини Сыйлы грамотасы, ФАС-ны Сыйлы грамотасы, Ыспас къагъыты эмда майдаллары бла саугъалангъандыла.

Ары дери уа службаны юбилей бла байламлы энтта да бир саугъалау болгъанды. Анда КъМР-ни Парламентинде экономикалы политика, инновациялы айнытуу эмда предпринимательство жаны бла комитетини башчысы Заур Апшев, бизни республиканы Москвада эмда Москва областьта сатыу-алыу – экономика жумушла жаны бла представительствоосуны таматасы, УФАС-да Жамауат советни башчысы Альберт Шаев ФАС-ны башчысыны атындан ырызлык къагъытых тийишли болгъандыла. Дагъыда службаны ишини юсюнден толу хапар билдирип тургъанлары ючюн республикада талай СМИ-лени келечилери да саугъалангъандыла аны бла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Документле

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуны Къабарты-Малкъар Республиканы республикалы бюджетни 2020 жылны биринчи кварталында къалай толтурулгъаныны юсюнден отчетуну юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы

Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоосуны Къабарты-Малкъар Республиканы республикалы бюджетни 2020 жылны биринчи кварталында къалай толтурулгъаныны юсюнден отчетуна къарап, Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини былай белгиледи: республикалы бюджетни файдала жаны бла план заданиялары, федерал бюджетден берилген финанс болушлукъну къошмай, 2679060,3 минг сомгъа неда 22,1 процентге толтурулгъандыла. Битеу да 7762375,9 минг сом тышгенди. Ол а план кѐрѐмдюлене 19,7 процентин туттады.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели

Т.ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2020 жылны 14 июлу, №172-П-П

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2020 жылда жаз башы сессиясыны бошалгъан кюннюн эмда кюз арты сессиясыны башлангъан кюннюн юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы

Парламентини БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Регламентини 41-чи статьясыны 1-чи кесегине тийишлиликде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бегим этеди:

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини 2020 жылда жаз башы сессиясыны бошалгъан кюннюн юсюнден башлангъан кюннюн былай тохташдырырга: 2020 жылны 17 июлуна бла 14 сентябринде.

2. Бу Бегим къабыл кѐрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели

Т.ЕГОРОВА

Нальчик шахар, 2020 жылны 14 июлу, №174-П-П

ОПЕРАТИВ ШТАБ

Вакцина августуну ортасында багъуу учреждениелагъа юлешинирге керекки

Коронавирус жукъгъанланы саны республикада 5751 жетгенди. 17 июльда жукъгъанланы тизмесе 25 пациентге кенгергенди. Тийишли багъуудан сора вирусдан 5228 пациент сау болгъандыла. Ол санда 17 июльда аны 19 инсаныбыз хорлагъандыла.

Медицина болушлукъ берилгенлени саны беш жюзден азайгъанын белгилерчады – 460 саусуз. Пандемияны аллындан бери аны ауурлугъун кѐтуралмай 63 инсаныбыз ѳлгендиле. Коронавирус КъМР-де жайылып башлагъан кюнден бери 109,7 мингден аслам тест бардырылгъанды.

Госпитальлада бюгюнлюкде 646 саусуз турдадыла. Аланы арасында тест коронавирусу ауруу жукъгъанын ачыкъламагъанла да бардыла. Реанимация бѐлюмде 37 саусуз бардыла.

Оператив штабдан белгили

этенлерича, ахыр ыйыкълада КъМР-де ауруу жукъгъанланы саны азая, бюгюнлюкде республикада эпидемиология болум ышаннгылыды. Алай вирус жокъ болмагъанды, жукъгъанланы 80 проценти аурууну женгил халда кѐтюрелди. «Аны себепли профилактика мадарланы толтурурга тийишлиди. Ол санда медицина маскала журютюрге, къолланы сапын бла жууарга, бир бирге жууукъ келмезге, къучакълашмазгъа, онг болгъанына кѐре къол тутмазгъа тийишлиди. Температурагъыз кѐтюрюлген эсе уа, юге врачны чакъырырга керекки», деп билдиргендиле оператив штабдан.

Коронавирусу жукъгъанланы саны азайгъаны бла байламлы Чегем районда ара район больницада госпиталь эмда Нальчикде 1-чи номерли шахар клиника больницада

бютюнда къоркъуулу инфекцияланы госпитальны экинчи бѐлюмю жабулгъандыла.

КъМР-ни Саулукъ Жамуат министрствосу белгили этгенича уа, бу кюнде Республикалы сабий клиника больницада госпиталь да ишин тохтатханды. Ол бир ай мындан алгъа къуралгъанды эмда 200 саусузгъа жер бар эди. «Ауруу жайылгъан кезиуден бери мындан 200 аслам адам медицина болушлукъ алгъандыла. Шѐндю уа анда дезинфекция жумушла толтуруладыла. Аны бла бирге бир ыйыкъны ичинде мында компьютер томография тинтиуле бардырылгъанды тийюлдю. Ол а диагностика бѐлюмде жангы КТ орнаты мурат бла жангыртуу жумушла башлангъанлары бла байламлыды. Жууукъ конюнде сабий клиника больницаны бѐлюмлери жерлерине къайтып,

учреждение алгъынча ишлеп башларыкъды», деп билдиргендиле министрстводан.

Россейде коронавирусу 759,2 мингге жууукъ адамгъа жагъылгъанды, ол санда 17 июльда ол 6406 адамгъа жукъгъанды. Пандемия башлангъандан бери вирусдан 539,3 минг инсан сау болгъанды. Къыралда андан 12 123 инсан ауушханды.

Коронавирусудан биринчи вакцина эсепге августда алынырга боллукъду. Аны РФ-ни Эпидемиология эм микробиология жаны бла миллет тинтиулени Н.Гамалеи атлы арасыны алимлери жарашдыргъандыла. РФ-ни саулукъ сакълау министри Михаил Мурашко дарман августда эсепге салынырга боллугъун эмда ол сынаулары кезиуюнде хайырлыгынын кѐргюзтенин чертгенди.

Араны башчысы Александр

Гинцбург журналистлеге билдиргенича, августуну ортасында вакцина клиникалы тинтиуледен ѳтюп, Росздравнадзорну эркинлигин алып, саулукъ сакълау учрежденилада хайырланырга берилкиди. «14-15 августда биз чыгаргъан вакцина тийишли жерлеге жетер деп ышанабыз», дегенди ол.

Алим айтханыча, вакцина салынган саусуланы халлары сюзолгенлей турлукъду. Дарман къыйнагъаны бла байламлы шартла белгили болганлай, Минздрав аны хайырланыгъа эркинликни кючюн тохтатырыкъды.

Джонс Хопкинс атлы университет белгили этген тарихлеге кѐре уа, битеу дуняда бу ауруу 13,76 миллион адамгъа жукъгъанды, аладан 589,2 мингден аслам ѳлгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Жетишим

Жерлешибиз – эм кючлю суратчылары санында

Алгъаракъда Байсыланы Ахматны Россейни суратчыларыны биригиюне алгъандыла. Ол къуанчлы иш бла бирге экинчи огурулу хапар да келгенди. Жыл сайын бардырылган 35AWARDS бешинчи халкъла аралы сурат эришиуде ол «Адамланы жашаулары» деген номинацияда эм кючлю элли суратчылары санындады, эки иши уа шорт листге (айырмалы чыгъармаланы къысха тизмеси) киргендиле.

Битеуда бу конкурсха 173 къыралдан 117541 суратчы къатышханды, жюри алааны 410 000 ишлерин тинтгенди. Ючюнчю ахыр урумгъа 117541 суратчыдан 3956 жетгенди. Бу тарихле конкурсну битеудуния халын ачыкъ кёргозтп турадыла.

харкюнлюк турмушун кёргозтюр ючюн, аны билерге керекди. Ахмат а Огъары Малкъарда ёсгенди, биледи хар затны да. Фотоискусствода биринчи атмалары окъуна къуандыргъан эдиле: малкъарлылары портретлери Интернетте чыкъгъанда, башха къыраллада неда Россейни башха регионларында жашап, бизни республикада бир кере да болмагъанла таулулары юсюнден билгендиле.

Суратчылары баш борчлары – халкълары бир бирлери бла танышдырууду. Байсы улу ол жумушун толусунлай толтурады. Дагъыда аны фахмушуну бир шарты: ол тюрю-тюрю жанрлада ишлейди. Адамланы портретлери, табигъ-

Аллай даражалы эришиуде таулу фотографны чыгъармачылыгына бийик багъа берилгени битеу миллетибизге да ёттемликди.

Байсыланы Ахмат конкурсдагы суратларында таулу элде адамланы жашауларын кёргозтгенди. Бичен жыйыу хар юйде да болгъан ишди. Халкъны

ат суратла, жашау турмушла – бары да бардыла чыгъармачылыгында.

Ахматны Нальчикде энци кёрмочлери болгъандыла, Прибалтиканы къыралларында, Тюркде, Молдовада эм башха жерледе жыйымдыкъ кёрмочлеге да къатышханды. Кёп битеуроссей эм халкъла аралы конкурслада хорлап,

суратчылары жыйылыуларында, конференцияларында болгъанды.

Жерлешибиз дуняда бир бирни ангылаулукуну, шухлукуну кёпюрлерин ишлейди деге боллукъду. Аны кёп ишлери фотоискусствону тарыхында къаллыклары баямды.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

САУЛУКЪ

Чегемни ара больницасы алгъыннгы халына къайтады

Бу кюнледе, Къабарты-Малкъарда корона вирус инфекциядан къыйын ауругъанланы саны азайгъаны бла байламлы, Чегем районну ара больницасында къоркыуу аурууладан бакъгъан госпиталь ишин тохтатханды. Ол бир ай мындан алгъа, республикада эпидемия башлангъанда, ачылгъан эди. Анда бир жолгъа жюз адам жатарча онг къуралгъанды. Сагъы-

нылган кезиуде мында корона вирусдан эки жюз чакълы саусузгъа багъылгъанды. Стационарда 80-ден аслам медицина ишчи урунгандыла, ол санда 22 врач.

Бююнлюкде палаталаны тазалай турадыла, дезинфекция бирненча кере ётдюрюлюкдю. Госпитальда биринчи саусузла эки ыйыкъдан сора жатарча боллукъду. Бусагъатда уа ол алгыннгы

планы бла ишлерге, районда жашагъанлагъа тийишли халда къараргъа хазырлана турады.

- Бизни ишчилерибиз къыйын болум бошалгъанына, стационар алгыннча ишлеригине, план бла саусузлагъа багъаргъа онг табылгынына бек къуанандыла, - дейди больницаны баш врачы Елена Кокова

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

ЭЛ МЮЛК

Биченни бла саламны хазырлаугъа киришгендиле

Май районда эм уллу эл мюлк предприятяладан бирине «Ленинця» кооператив саналады. Шёндю анда сабан ишлени бардырып бошагъандыла, энди уа бичен эмда салам хазырлау бла кюрешедиле, деп билдиргендиле муниципалитетлени жер-жерли администрациясындан.

Айтханларына кере, кооперативни механизаторлары мирзеуно толусунлай жыйып бошагъандыла. Иссилик бла бирге кургъаклык да онг бермей турганлары ючюн быйыл

иш бек къыйын болгъанды, алай дагъыда иги тирлик жыйргъа къолдан келгенди. Аны асламысы – адам ашха жараулу будайды. Предприятяда аны тартып ун этедиле, ётмек биширедиле.

Бек тири къармашханладан бири – комбайнчы Александр Микор болгъанды, дейдиле мюлкню башчылары. Будай орууда жаш арымай-талмай ишлегенди, шёндю уа саламны бла биченни жыйыу бла кюрешеди. Механизаторла Андрей Яценко бла Алек-

сандр Шолох да андан хазна арха къалмайдыла. Была бары да бир сменнге тракторла бла 120-150 тонна салам жыйдыла.

Кооперативни башчысыны орунбасары Александр Морозов айтханнга кере, бу кюнлеге ала мингден артыкъ тонна салам эмда жарым минг тонна чакълы бичен жыйып ферманы эмда сют-товар комплексни къатларына ташыгъандыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Билим

Университетге информация-коммуникация технологиялары жангы ызы

2020 жылда 1 сентябрьде КЪМКУ-ну информатика, электроника бла робототехника, физика эм математика институтларыны мурдорларында Huawei технологиялары информатика-коммуникация академиясы ачылады. Студентле жангы информация-коммуникация технологиялагъа юренириктиле, связь системаланы эм уллуларыны бирини сертификациялары болгъан специалистлерини къолларында хазырлау курслары ётерикдиле.

Белгиленген академия университетде аны индустриал партнёруну – Москвада ITV Group компанияны – къоркъуусулукъ эм видеокъарау системаланы алчы россейли поставщикин эм аны программа кереклирин жалчыхан къауумну – башламчылыгы бла къуралады. ITV Group КЪМКУу бла аслам жылны бу жаны бла ишчилени хазырлауда, выпускниклени ишге тохташдырууда байламлыкъла жюрюгтенлей турады.

Окъутууну программасына эки уллу бёлюм киреди – «ИКТ-инфраструктура» эм «Жангы информация технологияла». Биринчисини чеклеринде маршрутизация эм коммутация, кёрюмдюленни асырау, информация къоркъуусулукъ эм проводсуз локальный сетле жаны бла курсла боллукъдула, экинчисини чеклеринде – жалгъан интеллект, Интернет затла, облако санаула эм уллу кёрюмдюле (Big Data) жаны бла.

Студент сертификация сынауу иги ётсе, халкъла аралы юлгоге кере къагъыт аллыкъды. Аны хайырындан ол россейли, тыш къыраллы компаниялада ишге тохташама десе, аны къошакъ халда амаллары боллукъдула.

Huawei ИКТ-академия – билим берюде байламлыкъла жюрютуу программалы. Компания ол байламлыкъланы тамата курсланы студентлери, аспирантланы, информация-коммуникация бёлюмю преподавательлерини теориясынам хазырлыкъларын алчы излемлеге келишдирирча колледжге эм университетге бла къуаргъа излейди.

Бизни корр.

Оноу

«Ёлюмсоюз полк» келир жылгъа кёчюрюледди

Белгилесича, «Ёлюмсоюз полк» жыл сайын 9 майда – Хорламны күнүндө - бардырылады. Быйыл коронавирус жайылганы ючюн, ол онлайн амал бла бардырылганды. Алай болсада РФ-ни Президенти Владимир Путин аны 26 июльда – Аскер-Тенгиз флотну парадындан сора - ётдюруону дурус кёргенди. Алай бу жамауат магъаналы ишни жалаңда жангы жукъгъан ауруу бла байламлы болум игиленсе кыуаргъа боллукъду деп, алгъындан окъуна эсгертилгенди.

Айхай да, Москвада аурууну

жайылганы селейе баргъанлыкъгъа, регионлада хал алыкъа иги туюлду. Аны себепли акцияны 26 июльда да ётдюрмезге, анга кыатышыргъа боллукъ адамланы саулукуларын сакъларгъа оноу этилгенди.

СССР-ни халкъ артисти, «Ёлюмсоюз полк» жамауат кымылдауу ара штабыны сопредседатели

Василий Лановой акцияны келир жыл 9 майда бардырууну тийишли кёргенди. «Аталарыбызны, аппаларыбызны да жигитликерине баш уруу, алагъа махтау салыу ишлеге миллионла

бла адамла кыатышхандыла. 9 майда, 22 эмда 24 июньда биз ёлгенлени эсге туюргенбиз, саулагъа хурмет этгенбиз. Битеу халкъны бирикдирген бу ишни 2021 жылны 9 майына, Хорламны күнүне, кёчюрюп, ол заманда толу кючю бла бардырсакъ иги боллукъ сунама», - дегенди ол.

Арт заманлада «Ёлюмсоюз полк» деген акцияны 9 майда ётдюруу ахшы тереге айланганды. Анга жылдан-жылгъа кеп кырал эмда аслам адам кыошула барады.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

ЖАНДАУУРЛУКЪ

Ветеранланы жокълагъандыла, кёллерин алгъандыла

«Биз кыатыгыздабыз» битеуроссей акцияны чеклеринде Май районну полициячылары Уллу Ата журт урушну ветеранларын жокълагъандыла.

Полицияны участка уполномоченныйлери Майскийде Николай Подколзиннге, Василий Дегтяренкогъа, Мария

Калюжнаягъа, Фёдор Смыковха эмда Ново-Ивановское элде Иван Мирошниченкогъа кынаккъгъа баргъандыла. Аланы саулукуларын сурагъандыла, кыаллай болушлукъ, себеплик керек болгъанын билгендиле.

Ветеран Яков Феде-

цов а Май райондан башха жерге кечгенди. Полициячыла анга телефон бла сёлешип, саулукулгъа сурагъандыла. Бюгюнлюкде уа ветеран Прохладна районда жашайды. Право низамны сакълаучула анда коллегалары бла байланып, ветераннга эс бурургъа чакыргъандыла.

- «Биз кыатыгызда-

быз» акция Уллу Хорламны келтирген адамлагъа болушургъа, алагъа эс бурургъа эмда право низамны сакълаучула-ны жаш тёлүсюн Ата журтубузгъа сыймекликде юйретирге себеплик этеди, - дейдиле акциягъа кыатышхандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Шимал Кавказ күн сайын

Эрттегили межгитни кыайтарыу

Чечен Республиканы Тазбичи элинде жашагъанла кеп да бармай эрттегили межгитде намаз этип башларыкыдыла. Аны жангыдан «туугъаннга» санаргъа боллукъду. Бу сыйлы мекам шёндюге дери мурдоруна дери оюлуп тура эди. Аны аягъы юсюне салыргъа кюрешгенлеге кыйын борчун толтурургъа – эрттегили суратлары эмда арап харфлары бла хуна ташланы жангыдан кыаларгъа - туюридик.

Межгит кычан хазыр боллугъун кыурулушчула алыкъа айталмайдыла. Жалаңда бир зат белгилиди – анда бир жолгъа 200 дин ахлу намаз этиллыкъды.

Ставропольдан Кыарачайгъа тынч жетерча

Ставропольени бла Кыарачай-Черкесни арасында жолну тапландыруу ишле кыстау барадыла. Битеу да 74 километр чаклы бири башы жангырыллыкъды. «Карачаевочеркесавтодор» управленияны специалисти Берегетланы Алибек айтханнга кёре, жолгъа асфальт салынгандан сора да, Джагъа, Ючкёкен, Первомайское, Огъары бла Тёбен Марада автобуса тохтагъан жерле, жаяу жолчукъла да жангырыллыкъдыла.

Энчи авиация бёлюм

Россей Федерацияны Миллет гвардиясыны Шимал-Кавказ федерал округда аскерлерини энчи авиация эскадрильясы кыурулганды. Аны отрядлары Дагъыстанда, Кыабарты-Малкъарда, Чеченде бла Ставропольде орналгъандыла. Миллет гвардияны СКФО-да аскерлерини пресс-службасындан билдиргенлерине кёре, эскадрилья десант-транспорт борчланы толтурады, Шимал Кавказны кёгюнде тасха, излеу, кыарау, патруль этиу ишлени тамамлайды. Аны отрядларыны шёндюгю заманнга келишген вертолётлары бардыла.

Юйлеринде жолоучулукъгъа

Автомобиль юйледе жолоучулукъгъа барыргъа сыйгенле кеп да бармай Кавказгъа да тартыллыкъдыла. Анга машиналаринда солургъа барыргъа сыйгенлеге СКФО-да биринчи «Легенды Эльбруса» деген маршрутну жарашдыргъанла ийнаныдыла. Кёплени аллай жолоучулукъгъа Европаны бек бийик тауу кёллендирикди.

Маршрут төрт регион бла ётерикди - Ставрополь, Кыарачай-Черкес, Кыабарты-Малкъар эмда Шимал Осетия.

Эм таза черек суула кыайдадыла?

Гидрометеорология эмда тегерекдеги кыууретни болумун дайым билип туруу жаны бла федерал служба 2019 жылда экологияны болумуну юсюнден докладны басмалагъанды. Анда Россейни жеринде череклени суулары кыаллай бир кирленгенлерини юсюнден да жазылады. Специалисте сууну кыачествосун беш классха бёлгендиле – «тазагъа санаргъа боллукъладан» башлап «бек кирленгенлеге» дери.

Биринчисине келишген черекле бек аз болгъанлары ачыкъланганды. Аланы араларында башхаладан тазалагъа Шимал-Кавказ федерал округда суула саналгъандыла. Шимал Осетияда бла Ставропольде хал барысындан да иги болуп чыккъгъанды - таза черекле 47,1, 55 процентни тутдыла. Дагъыстанны бла Кыабарты-Малкъарны череклерини уа 60 эмда 71,4 проценти кирлеге саналгъандыла.

«Орлёнок» эшиклерин ачады

«Орлёнок» битеуроссей сабий ара (Краснодар край) 17 июльдан башха регионладан сабийлени солургъа алып башлагъанды. Аны юсюнден учрежденияны пресс-службасы REGNUM информация агентствогъа билдиргенди. 6 августха дери ишлерик сегизинчи сменнге Москвадан, Ростовдан, Ставропольдан, Адыгейдан эмда РФ-ни Арктикалы зонасындан сабийле келликдиле.

-Битеу да биз 2500 минг сабийни алаллыкъбыз. Ол а «Орлёнок» солуу араны проект кючюно 70 процентиди. Быллай онг берилгени сабийлеге, ата-аналагъа уллу кыууанчы, учреждениягъа уа – уллу жууаппылыкъды, - дегенди Араны директору Александр Джеуса.

Басмагъа **ТЕКУЛАНЫ Хауа** хазырлагъанды.

Жолоучулук

Малкърны ариулугу кьонакъланы
тамашагъа кълдыргъанды

Бу кюнледе «Культураланы араларында байламлыкъла» деген автоном организацианы башчысы Андрей Кравцев кырап, интернационал кыауум Малкърны эллери, адамлары эм таулары бла шагъырейленгенди. Биринчи кюнбюз Сукан ауздан башланганды. Бийик кыяланы арасында тала кызыл, сары, акъ голден толу эди. Аланы ариу ийислери, айбатлыкълары эсибизни бийлегенди, жомакъгъа тышгенча, биз бир ауукъ заманы шашайып олтургъанбыз.

Сукандан биз Черек аузуна этебиз. Эрттегили Огъары Малкърны тарыхын Андрей

соруу кыозгъагъанды. Къазахлы жаш сабийлигинде кечюрюлген халкъланы юслеринден эшитген, билген затларын айтханды, ол муслиман болгъаны себепли межгитде намаз да этгенди. Андан кългъанла уа христианлыла болгъанлары себепли анда болгъан китаплагъа къарагъандыла, меямны тынгылы ишленгеннин чертгенди. Былайда бир затха эс бурургъа сюеме.

Жашау кьргюзтеди: Огъары Малкъргъа баргъан туристлени саны ёсюп барлыкды. Ала барысы да муслиманла туююлдюле, тишируула жаулукусуз межгитге кирирге

тында сюелген, кьчгюнчюлюк жыллада да сакълап тургъан таула, бизге юк бергенден сора да, ариулукну кьрирге юйретедиле. Тауда ёсген адамны кьзю жюто болады, ол эришини ариудан айыра биледи. Туристле аны бек терк эслегенди.

Кори Шепхерд америкалды, Астрахань шахарда инглиз тилге юйретген школу барды, сабийлери уа Американы школунда дистанция халда окъуйдула. Ол таулула ариу адамла болгъанларына аслам эс бургъанды. «Урбанизация, глобализация миллет культуураланы ёчюлтюп барадыла, сизде уа алыкъа халкъланы энчилиги сакъланылды. Кьчгюнчюлюкно сынагъанла жюреклерин таш этмей, халаллай кългъанларына бек сейир этгенме. Бир онгум болуп, энтта да кълтырыкъма бери», - дегенди Кори.

Абакан шахардан Дима Ивановский: «Ончю жылны Азияда жюреклери сынып, эркинликлери сыйырылып, ашаргъа ашлары, кьерге кийимлери болмай жашагъан адамла сабийлерин миллет ызгъа-кылыкъгъа юйретгенди. Ол таулуланы ючлерин, биюлмегенлерин кьргюзтеди. Ийнанам, Малкърны тамблагъы кюню барды», - дегенди ол.

Краснодар шахардан келген кьонакъ Дарья Курдик: «Малкърда кълйры къарасанг да, таулары кьресе, ол мени бек кыуандырады. Дагъыда таулуланы кьонакългъа бек ариу къарагъанларын чертирге сюеме. Сау болугъуз!» - дегенди.

Андрей Кравцев айтханнга кьере, тыш кыралладан келген туристле Россейни кьп миллетли кырал болгъанына бек сейир этедиле: ала мында жаланда оруслула жашагъан сунадыла. Таулула Кавказгъа келген дуниялада Америка деген кырал жокъ эди дунияда. Кавказ жаланда таулары ариулукълары ючюнгъа, эрттеги тарыхы бла да сейир туристлеге. «Мен Украинада ёсгенме, Америкада бийик биллим алгъаным, алгъа бери ишим бла байламлы келип,

артда уа кеталмай кългъанма. Ачык жюрекли, нюрлю адамла бу жерни байлыкъыдыла», - дегенди Кравцев. Не сейир, Малкъргъа бир келгенле бери кълтмай кълмайдыла, тенглерин да алып.

Бизни интернационал кыауумбуз Огъары Малкърда Улбашланы Мурадинни юйюнде

сыйланганды. Ол этнический туризмни жоругъуду: ресторанлагъа, кафелеге бармай, элде бир юйде ауузылып, эллиле бла танышыу, ушакъла бардыруу. Бу амал халкълары кълтмай жашагъанын сезерге болушады.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.
Суратла авторнудула.

туристлеге кысыха, кыргъакъ угъай, тынгылы, терен айтханды. Биринчиден, туристле элли межгитине сейир этгенди. Цийкъланы Мухадин хажини башламчылыгы бла эл кеси ишлегенин эшитгенлей, таматагъа хурметлерин билдиргенди. Дагъыда спорт-комплексни кырулушун да эл кеси бардыргъанын айтханында Кравцев, кьонакъла таулу халкъланы бирлигине сейир этгенди.

Межгитни аллында салынган мермер ташда кьчгюнчюлюкден сора жангырмай, тылпысуз, тауусуз кългъан эллиресиз юсюнден халпар репрессияланы юсюнден кьп

боллукъдула. Аны ючюн а, тыш кыралладача, анда жаулыкъла болургъа керекдиле: башха кысаргъа да, узун тебен жанча хайырланыргъа да.

Турист кыауум Сауту элге да баргъанды, анда Андрей Кравцев 1942 жылда болгъан кыыйлыкъланы юсюнден айтханды. Ызы бла кьонакъла Кюнломге тебирегенди, Абай къланы юсюнден халпаргъа тынгылагъандыла, ташдан ишленген юйлеге сейир этгенди. Таула таулулагъа юй ишлерге таш, малына ашатыргъа бичен, кесин кечиндиремирзеу бергенди. Жауладан сакъланган, кьоруулагъан, бушууда, кыуанчада да халкъланы къл-

ЭРИШУ

Табийгъатны тазалай сакъланырына кългъыра

Экология жаны бла промо-роликлени «Биз пластикге кължаубуз!» деген республикалы конкурсу 2020 жылда 15 июльдан 30 августха дери бардырылады. Аны борчу шьндюгю экология жарыулагъа, табийгъат бла байламлы проблемалагъа, тегерекни кирлениуюне, кыудуретни сакълугъа эс бурууду.

Социал чыгъармачылыкъланы процессине кышуула, конкурсчула эм кыыйматлы затланы юслеринден сагъышланыргъа тийишлиди: табийгъатха сюймеклики, тегерекни тазалыгъланы, патриотлукну. Ала ишлеринде адам улуну низамлылыкълары, турмушда

пластикни азыракъ хайырланыргъа, кир-кипчикни айыртлап жыяргъа, бу жаны бла тюз

оноула этерге, эко-кылыкъланы кыуаргъа чакырыргъа керекдиле.

Эришуге школгъа дери жыл сандагъы сабийлени, школчуланы эм башхала ны кълтышыр онглары барды. Мында энчи хазырланган эм чыгъармачылыкъ кыауумла жарашдыргъан материалла баямланырыкъдыла.

Эришуге промо-роликле (кысыха фильм, интервью, юч минутдан кьп болмагъан постановка, хронометражы токъсан секунддан аслам болмагъан) хазырланадыла. Материалла башхаланы автор эркинликлерин бузмагъа, этика мардалагъа эм Россей Федерацияны законодательствосуна чюйре келмезге керекдиле.

Проект юч кезиге бардырылады: 1-чи урум - 15 июльдан 20 августха дери зявкъланы электрон почта бла алыу: leila.toguzueva@mail.ru «конкурс промо-ролик» белгиси бла. 2-чи урум: 21августдан 25 августха дери - заявкалагъа кырау, промо-роликлени социал сетъледе Кълбарты-Малкър заповедникни официал страницаларында кьргюзю. 3-чю урум - конкурсну эслерин чыгъаруу.

Соруулары болгъанла бу телефон номерге сьлешинле: **8 928 720 89 89** (экология жарыкъландыруу эм билим ёсдюрюу туризм жаны бла бьлюм).

Солу

Санаторийледе кирсизликге бла кьоркьуусузлукьга – энчи эс

Кьабарты-Малкьарны Курортла эм туризм министерствосунда болгъан жыйылыуда республикада санаторийлени ишлерин кьурауну проблемасын сюзгендиле. Анга курортла эм туризм жаны бла министр **Мурат Шогенцуков**, аны орунбасары **Сумайланы Ахмат**, «Курорт Нальчик» обществону генеральный директору **Хасанби Афов**, республиканы санатор-курорт учреждениялары башчылары кьатышхандыла, деп билдирдиле ведомствону пресс-службасындан.

Министр, сезон башлай, бусагьатда эм магьаналы борч жангы коронавирус инфекцияны жайылуун тыйыу болгъанын белгилегенди. Ол айтханыча, тохташа тургъан ахшы санитар-эпидемиология болумну сакьлар муратда министерство турист-солу эм санаторкурорт предпритияланы ишлеулерини низамын жарашдырды. Алай бла здравница ачылгъанлай, аланы башчылары Хайырлануучуланы эркинликлерин эм адамны ырахатлыгын сакьлау жаны бла федерал службаны управленисына бла Курортла эм туризм министерствога ишлерин

бардырып тебирегенлерини юсюнден билдириуле иерге керекдиле.

Жыйылыуда министерство солу учрежденияланы дайым эсенде тутханы да чертилгенди. Ала хар ыйыкьдан тамамлагъан ишлерини юсюнден энчи формада жазып жиберирге тийишдиле. Уллу эс мекамлада кюн сайын дезинфекция амалланы хайырлануу бла тазалыкьны тутуугьа берилликди, кьонакь юйледе эсгертиуленди толтуруугьа жууаплы адамла боллукьдула. Бир отоугьа эки адамдан кепню сыйындырмазгьа белгиленеди, ала бир юйорню келечилери тыйул эселе. Санаторийледе ишленгенди, солугъанланы да температураларын дайым ёнчелерге, ол кеторюлюк болса неда кесекле тийгенини ышанлары бар эселе, саусузну башаладан энчи этерге эм тийишли службага билдирирге керекди.

Ахырында солу учреждениялага коронавирус инфекцияны профилакьтасын бардырыу бла этген кьоранчларын кьайтарырча субсидияла берууну амаллары сюзюлгендиле.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Мадар

Кьышны кьайгысын алгьадан кёре

Эпидемиология болум осал болгъанлыгына да кьарамай, «Россети Шимал Кавказ» компания СКФО-да электрокюч комплекси келир кьышха хазырлайды. Быйыл тийишли ишлеге, ол санда ремонтха эмда оборудованианы жангыртуугьа, 2,3 миллиард сом кьоратыллыкьды, деп билдиргендиле аны пресс-службасындан.

Бу кюнге компанияны специалистлери ремонт программаны экиден бирин тамам этгендиле. Талау жумушланы артыгы бла окьуна тындыргъандыла. Саулай округда ток ызладан 2,3 минг километри жангырылгъанды. Аны бла бирге 20 уллу трансформаторгьа эмда кеп кьалмай 1,8 минг трансформатор подстанциягьа ремонт этилгенди, сагьы-

нылгъан ызланы 244 гектар чакьлы тийрелери тазаланганды. Этилген мадарланы хайыры бла предпритияланы, социальный инфраструктураны, промышленность объектлени эмда хайырлануучуланы ток бла жалчытуну ышангылыгы бютюн бийик болгъанды.

Дагьыда бу ишле бла бирге компанияны регионлада бёлюмлерини барында да авариялагьа кьажайуретиуле бардырылгъандыла. Аланы кезиулеринде специалистле кьыйын болумлада арсарсыз мадар этерге, бирси ведомстволаны адамлары бла байламлыкьда ишлерге юйренгендиле, тийишли билим да алгъандыла.

«Не да болсун, биз Шимал Кавказны электросетевой комплексин келир кьышха жик-жиги бла хазырларыкьбыз. Ол айланы кемчиликсиз чыгьаргьа керек болгъанын специалистлерибизни бары да толу анылайдыла, аны себепли шёндюгю борчларын жарыкь бетли толтурадыла», - дегенди «Россети Шимал Кавказ» компанияны башчысыны орунбасары - тамата инженери Виктор Абаимов

ОМАРЛАНЫ Мурат.

ОТ ЁЧЮЛТЮУЧЮЛЕ

Сабийлигинде этген муратына жеталгъангы

Сабийлигибизде аламгьа учаргьа, лётчик, алим, врач болургьа кьайсыбыз соймегенбиз? КьМР-ни От тьошууге кьажайуретханыу службасында кьуллукь этген **Муртазланы Хасаннга** уа сабий муратын жашауда толтурургьа кьолдан келгенди. Хасан кекге учаргьа, тенгизде жюзерге, илму жангычылыкьла этерге излемегенди – ол от тьошууге кьажайуретханыу жюрютюрге сыйгенди.

2011 жылда Хасан Огьары Малкьарда 16-чы номерли от тьошууге кьажайуретханыу службагьа кьуллукь этерге келгенди эмда анга «ЗИЛ-130» машинаны ышангандыла.

Бёлюмде ишленгенди жаланда тёрт ай озгьанлай а аны Нальчикде «От ёчюлтюучю машинаны эм иги водители» деген республикалы конкурсха ашырадыла. Ол сынауу, стажы уллу болмагъанлыкьгьа, кеп жылланы ишлеген коллегаларын озуп, теорияны, ишни да аладан иги билгенни кёргозгенди. Алай бла 2011 жылда ол профессионал усталыкьда эм иги деген атны кьытханды.

Хасан машиналаны сабийлигинден да иги билгенди, аскерде кьуллукь этгенден сора уа он жылдан артыкь заманы «Совет Малкьар» совхозда ауур жюкеле ташыгъан машинаны водители болуп ишлегенди. Ол бузукьлыкьну

табып, аны кетерирге ёчдю, ол угьай, бир-бир детальланы жангыдан жыйып, транспорт андан да иги ишлерча эте биледи.

Муртаз улуну жашауу туугъан эли Огьары Малкьар бла байлам-

кьардан район арагьа жол ачылып, адамгьа жумушларын толтурургьа онг кьуралгъан эди.

Хасан тыш кьыраллада жашауу, башха жерлени табигийгьат энчиликлерини юслеринден билирге сюеди. Бютюн-

лыды. Ол кьыйын болумгьа тьошген бир эллилерине болушлукьгьа кеп керек келгенди. Жарсыугьа, кьызыу кезиуде уа элде от тьошууге болуучудула.

2014 жылда уа коллегалары бла бирге ол табигийгьат кьыйынлыкьны хатасын кетериуге кьатышханды. Ол жыл майда сакь жауунладан сора ырхы тьошуп, «Урвань-Уштулу» федерал жол бир неча жеринде бузулгъан эди. Тауладан суу бла келген балчыкь жолда жюрюуну жангыртуу ишлеге чырмагъанды. Алай кьысха заманы ичинде тийишли жумушла толтурулуп, Огьары Мал-

да уа Арап Эмиратлагьа барып, эм сейир кьала «Бурдж-Халифаны», Дубайда бийиклиги 828 метрге жетген 168-кьатлы юйно кеси кёзю бла кёрюрге сюеди.

Адам мурат салып, анга итинсе, ол толмай кьалмайды. Ма Хасан да сабийлик муратына жетишгенди – от ёчюлтюучю машинаны жюрютюп, бир эллилерине болушады. Ол жууукь кезиуде Дубайгьа барып, бу сейир жерлени кёрюрюн тежейбиз.

Арсен САБАНОВ, КьМР-ни От тьошууге кьажайуретханыу службасыны келечиси.

УФСИН

Юйрениуленни – биргелей

МЧС-ни эмда ФСИН-ни КьМР-де Управленилары ючюнчю номерли колонияда от ёчюлтюу жаны бла юйрениуле бардыргъандыла. Аланы кезиуонде уголовный-толтуруучу системаны учрежденияларында от

аны ёчюлтюу бла башлангандыла. Учрежденияны кесини от ёчюлтюучю кьаууу алайгьа эки минутну ичинде жетип, ишчилени тышына чыгьаргъандыла. Биреуленни уа экинчи этаждан терезе бла тьюрю-

гьендиле. Ызы бла мычымай отню ёчюлтюуп башлагъандыла. МЧС-ни адамлары ичине кирип, энтта да биреуну жанын кьутхаргъандыла. Бу иште он специалист кьатышханды эмда эки машина хайырланылгъанды.

Ведомстволаны экисинде да белгилегенлерича, быллай юйретиуле от ёчюлтюучюленни ишлерин бютюн тынгылы бардырыгьа себеплик этедиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Юйрениуле административ мекамланы биринде ток ыз кьабынып,

Курорт

Экстремал солуну сүйгөнгө —
ТЮРЛЮ-ТЮРЛЮ ОНГЛА

Белгилесиче, көп болмай коронавирус ючюн салынган чекте кетерилип, курорт тийреледе орналган санаторийле, кьонак юйле, турбазала, пансионатла, канат, тау-лыжа жолла, гара эм дарман суула орналган галереяла эм башка объекте да ишлерге эркин болгандыла. Ол санда бу кюнледе ишин Чегем аузунда экстремал солуну сүйгөнлени «Флайчегем» курорту да ачылганды.

- Биз жангы сезоннга толусунлай хазырбыз. Хар замандача, солучула парапланлада

учаллыкдыла, экстрим-парка кеслерин сынарыкдыла, атада жортурукдыла. Жангычылык-ланы юсюнден айтханда уа, быйыл трекинг походла бардырылыкдыла эм скалодром да ачылганды. Бююнлюкте командабыз толусунлай ишлеп башлаганды. Бу солу кюнледе 120 чаклы адамны келирин саклайбыз, - дегенди женгил авиация спортну федерациясыны республикада бөлүмюнө президенти, «Чегем-тур» компанияны таматасы Мушкаланы Марат.

Эге сала айтсак, кьоркьюсуздук жалчытылыныр ючюн курорт тийреледе объектлени медицина болушлук берирге лицензиялары болурга эм номерлери да 75 процентден көлгө толмазга керекдиле. Аны бла

бирге дагыда талай жорук сакланырга тийишлиди.

Мушка улу айтханга көре, ала анга аслам эс бурадыла. Ол санда солуганла бирге көп басынмача мадар этилликти. Мында аслам адам жыйлырча жабылган жер болмаганы уа анга себеплик болукды.

Ай сайын мында 1,5 минг адам солурга болукды. Аны энчиликтеринден бирине экстрим-парк саналады. Мында, парапланлада учхандан сора да, аякъланы бау бла кысып кыя бетден туюне секирирча, (роупджампинг) кыяланы башында баулада тагылып барырча (зиплайн) эм альпинист маршрутланы кыдырырча да онгла бардыла. Ала барысы да страховка бла жалчытылынгандыла эм адамны жыл санына бла саулугуна көре өтдюрюледиле.

Курортда хар не көреги да болган кемпинг да барды: палаткала, тентле, чайкылырча жерле, ток, аяк жолла, ашхана кафе, бар эм хамам.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман
хазырлаганды.

Сөзбөр

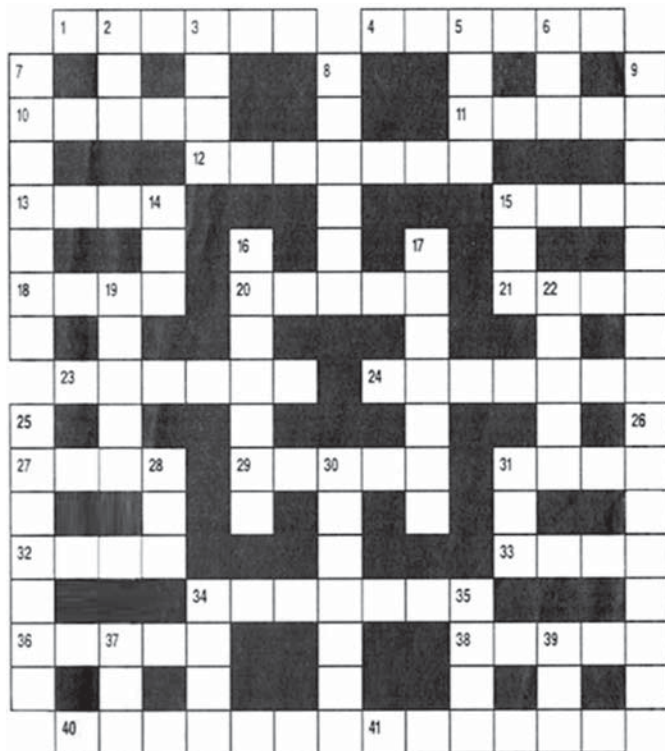
ЭНИНЕ: 1. Укуланы бир тюрлюсю. 4. Чайырдан этилген сары таш. 10. Март аны ал айды. 11. Тукьумну бир белгиси. 12. Зурнукла. 13. Орман. 15. Европаны бла Азияны бөлгөн суу. 18. Эр киши сабий. 20. Кьарачайда бек улуу тукьумну атасы. 21. Дуня. 23. Аныча таралган деп айтылады, адам бек кюйсе. 24. Ашха ариу татыу берген ханс. 27. Көгет. 29. Жауда бишген тылы кесек. 31. «Кююш» Батчаланы Муссаны хапарында аппа. 32. Бир кесек. 33. Жаш мал. 34. Оьгары Чегемде жер аты. 36. Кьоруулачу. 38. Ансыз кезде самолёт да учмайды. 40. Тылы этгенде керек кьошак. 41. Кьайсынны назмусунда быллай айуу айтады мудах жырын.

ЁРСИНЕ: 2. Бузулмазлык сөз. 3. Көп жашаган. 5. Биреуден жетген хыянат. 6. Грецияны тауча аты. 7. Босага. 8. Ол дуняны бек иги жери. 9. Айырма. 14. Кьытай кьыралына таулула алай айтадыла. 15. Кьойну саулай шижлик этиу. 16. Кавказ миллетни адамы. 17. Хар кимни ызындан созулуп айланган. 19. Грамматика термин. 22. Гитче тюкенчик. 25. Шаркь кьыраллада тишируну бетин жапхан жабуу. 26. Вольный ауулу тауча аты. 28. Баш ишлемесе, ол арыды дейдиле. 30. Дуняны жылы жаны. 31. Кьуран бөлүм. 34. Тузун ташча кьатханы. 35. Ол заты көп болгандан оноу сурайдыла. 37. Кюз арты. 39. Атка темирчини саугасы.

ГАЗЕТНИ 82-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАННАН
СӨЗБӨРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 5. Гадура. 7. Чылмык. 8. Намазлык. 10. Жакчылык. 11. Абаза. 13. Айлануу. 14. Сарытон. 15. Гуржа. 16. Узада. 19. Кьумуш. 22. Ант. 24. Район. 25. Оймак. 26. Алп. 28. Жарма. 31. Учхак. 34. Хазар. 35. Сыйымды. 36. Гьайыпчы. 38. Румлу. 39. Кьурманлы. 40. Чарыкчылык. 41. Чалыла. 42. Ырысла.

Ёрсине: 1. Габара. 2. Тураклауу. 3. Алтынтиш. 4. Быдыян. 6. айланма. 7. Чакгырым. 9. Кьауга. 10. Жасак. 12. Айран. 17. Журна. 18. Дайым. 20. Уумач. 21. Уюксла. 22. Ана. 23. Топ. 27. Лязим. 28. Жыйымдык. 29. Романла. 30. Ахыры. 31. Ургуч. 32. Хайырлы. 33. Кьытыкчылык. 35. Суусап. 37. Ыйыкчалла.

Учредитель: Кьабарты-Малкьар Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редакторну орунбасары
ТЕКУЛАНЫ Хауа

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
АТТАЛАНЫ Жамал
(баш редактор)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЬЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
ТРАМЛАНЫ Зукура,
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приемный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулауу жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияда 2016 жыла 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагга "КьМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Эссенуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графике көре 19.00 сагытада кьол салынады. 20.00 сагытада кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГЪАРГАНЛА:

Кучукланы Сафият - жууаплы секретарьны орунбасары; Геляланы Валя - 1,2,3,4-чю бетле), Бийчеккуланы Жаннет- (9,10,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1236 экз. Заказ № 1421
Багыасы 15 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Налчык шахар,
Ленни атлы проспект, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru